Steigen kommune

Kommunale retningslinjer for behandling av søknader om dispensasjon for motorferdsel i utmark i Steigen kommune

Retningslinjer fastsatt av Plan- og ressursutvalget 08.02.2022

Innhold

1 Bakgrunn 2

2 Lov om motorferdsel 2

2.2 Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag 3

2.2.1 Hvem har direkte hjemmel til kjøring i forskriften 3

2.2.2 Regler for søknad om tillatelse til kjøring 4

3 Retningslinjer for Steigen kommune 6

3.1 Søknaden 6

3.2 Generelle bestemmelser 6

3.2.1 Saksbehandling 6

3.3 Motorferdsel på snødekt mark (snøskuter) 6

3.3.1 Retningslinjer til forskriftens § 5 6

3.3.2 Saksbehandling – søknad etter § 5. a–e 8

3.4 § 6. – annet særlig behov for transport med snøskuter 8

3.4.1 Retningslinjer til § 6. – annet særlig behov for transport med snøskuter 8

3.4.2 Saksbehandling – søknad etter forskriftens § 6. 8

3.5 Barmarkskjøring 8

3.5.1 Retningslinjer til § 6. – annet særlig behov for transport på barmark 8

3.5.2 Saksbehandling – søknad etter forskriftens § 6. 9

1 Bakgrunn

Retningslinjene skal være veiledende ved behandling av søknader om dispensasjon fra Motorferdselsloven med tilhørende forskrifter. Tekst i *kursiv* er direkte avskrift av Lov- eller forskriftstekst. Alle vedtak sendes søker. Politiet får oversikt over gitte dispensasjoner.

For ytterligere veiledning eller for søknader/saker som ikke omfattes av disse retningslinjer henvises til f.eks. https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/friluftsliv/motorferdsel-i-utmark/regler-for-motorferdsel-i-utmark/

Dispensasjonsaker behandles etter:

- Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag, Motorferdselsloven
- Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag
- Gjeldende delegeringsreglement for Steigen kommune
- I tillegg skal alle saker også vurderes etter Naturmangfoldloven

2 Lov om motorferdsel

Motorferdsel i utmark og vassdrag er som hovedregel forbudt, med unntak av noen nytteformål som er beskrevet i loven.

Det kan søkes om dispensasjon fra loven, og kommunen kan gi tillatelse innenfor rammene av regelverket.

All motorferdsel i utmark og vassdrag skal foregå aktsomt og hensynsfullt for å unngå skade og ulempe for naturmiljø og mennesker.

Formålet med loven er ut fra et samfunnsmessig helhetssyn å regulere motorferdselen i utmark og vassdrag med sikte på å verne om naturmiljøet og fremme trivselen.

§ 2 definerer virkeområde:

Med motorferdsel menes i denne lov bruk av kjøretøy (bil, traktor, motorsykkel, beltebil, snøscooter o.l.) og båt eller annet flytende eller svevende fartøy drevet med motor, samt landing og start med motordrevet luftfartøy.

Med utmark menes udyrket mark som etter lov om friluftslivet § 1 a første ledd ikke regnes som innmark eller like med innmark. Setervoll, hustomt, engslått, kulturbeite og skogplantefelt som ligger i utmark, regnes i denne lov like med utmark.

Veg i utmark som ikke er opparbeidd for kjøring med bil, anses i denne lov som utmark. Det samme gjelder opparbeidd veg som ikke er brøytet for kjøring med bil.

Med vassdrag menes åpne og islagte elver, bekker og innsjøer.

§ 4 sier hva som er tillatt direkte i loven (utdrag)

a)politi-, ambulanse- og redningstjeneste og oppsyns- og tilsynstjeneste etablert med hjemmel i lov,

c)nødvendig person- og godstransport til og fra faste bosteder og i jordbruks-, skogbruks- og reindriftsnæring. Jakt, fangst, fiske og bærsanking reknes ikke som næring i denne forbindelse,

e) anlegg og drift av offentlige veger og anlegg

Ferdsel med motorfartøy er tillatt på innsjøer som er 2 kvadratkilometer eller større…

I Steigen er Storvatnet, Forsanvatnet, Hopvatnet, Makkvatnet, Straumfjordvatnet og Lappvatnet større enn 2 km2. I tillegg er det vedtatt regler om bruk av motor på Almenningsvatnet.

§ 5.(tillatelser etter vedtak) - utdrag

Kommunen kan gi forskrift om adgang til:

a) landing og start med luftfartøy…

b) bruk av motorfartøy på innsjøer mindre enn 2 kvadratkilometer når det foreligger særlige grunner …

Kommunen kan gi forskrift eller fatte enkeltvedtak om adgang til bruk av motorfartøy med elektrisk motor med inngangseffekt opptil 800 watt på innsjøer mindre enn 2 kvadratkilometer….

§ 6. (tillatelser etter søknad).

Når særlige grunner foreligger, kan kommunen gi tillatelse til bruk av motorfartøy eller luftfartøy som ellers ikke kan finne sted etter denne lov eller med hjemmel i loven. Tillatelse etter første ledd kan gis for bestemte høve eller for bestemte tidsrom. Kommunen kan sette vilkår for tillatelsen.

§ 10 forholdet til grunneiere

Denne lov innskrenker ikke den adgang grunneier og bruker har etter gjeldende rettsregler til å forby eller begrense motorferdsel på sin eiendom.

Utover dette henviser loven til egen forskrift:

2.2 Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag

I Forskriften er det gitt klare regler for hvem som har hjemmel direkte i forskriften, hvem som kan kjøre etter kommunale bestemmelser og hvem som må søke dispensasjon. Her følger et utdrag av de viktigste bestemmelsene for Steigen:

2.2.1 Hvem har direkte hjemmel til kjøring i forskriften

Etter § 2 er det noen formål som har direkte hjemmel i forskriften til å kjøre:

Barmark

§ 2. *Motorkjøretøy kan på bar mark utenfor veg nyttes til:*
a) formål som nevnt i motorferdselslovens § 4 første ledd,
b) Transport av jaktutbytte ved jakt på elg og hjort…
c) offentlig oppsyns- og tilsynsstjeneste,
d) nødvendig transport i samband med fiskekultiveringstiltak i offentlig regi,
e) nødvendig transport i forbindelse med anlegg og drift av veger og større anlegg.
Kjøring skal om mulig følge eldre kjørespor.
…….

§ 2a.
Elektriske sykler kan brukes i utmark…

§ 3. *Motorkjøretøy kan på vinterføre nyttes til:*

a)formål som nevnt i motorferdsellovens § 4 første ledd,

b) andre formål som nevnt i § 2 i denne forskrift,

c) transport som er nødvendig for drift av turistanlegg (overnattings- og serveringssteder, skiheiser m.v.) som ikke ligger til brøytet bilveg,

d) transport av materialer, utstyr og arbeidsfolk til bygging i samsvar med byggetillatelse,

e) opparbeiding og preparering av skiløyper og skibakker for allmennheten og for konkurranser, når det foretas av kommuner, hjelpekorps, idrettslag, turlag eller turistbedrifter,

f) nødvendig transport i forbindelse med vitenskapelige undersøkelser, herunder dyretellinger og liknende registreringer, etter oppdrag fra forskningsinstitusjon,

g) nødvendig transport av ved fra egen eiendom til fast bopel,…

i) transport i forbindelse med kommunalt organiserte akuttiltak for å redusere påkjørselsrisiko for elg og annet hjortevilt ved vei eller jernbane.

j. nødvendig søk etter skadet storvilt utenom ordinær jakt når søket foregår i regi av kommunen.

Kommunestyret kan gi bestemmelser om kjøring som nevnt i bokstavene b-g, herunder om områder, traseer, sesonglengde, tidspunkter for kjøring, utstyr m.v.

2.2.2 Regler for søknad om tillatelse til kjøring

§ 5. *Etter skriftlig søknad kan kommunestyret gi tillatelse til bruk av snøscooter for:*

a) fastboende som i ervervsmessig øyemed vil påta seg

- *transport mellom bilveg og hytte,*
- *tilsyn med privat hytte etter eierens oppdrag,*
- *transport for massemedia på reportasjeoppdrag,*
- *transport av funksjonshemmede,*
- *transport av ved,*
- *transport etter dispensasjon i medhold av denne forskrifts § 6,*

b) funksjonshemmede,

c) eier av hytte for transport av bagasje og utstyr mellom bilveg og hytte som ikke ligger tilknyttet brøytet bilveg. Kommunen skal i tillatelser etter bokstav c kartfeste eller på annen entydig måte angi hvilken trasé som skal benyttes

d) kjøring i utmarksnæring for fastboende,

e) transport av ved utover det som følger av denne forskrifts § 3 første ledd bokstav g,

f) gruppeturer på snødekt mark for beboere på helse- og omsorgsinstitusjoner, medlemmer av pensjonistforeninger eller forflytningshemmede. Turen må være i regi av helse- og omsorgsinstitusjoner eller ideelle organisasjoner. Tillatelse kan kun gis for transport til bestemte turmål og langs nærmere bestemte traseer dersom kommunen anviser slike.

§ 5b. *Kommunen kan på visse vilkår, og etter søknad gi tillatelse til bruk av snøscooter på vinterføre for utkjøring og tilsyn med jervebåser*

§ 6. *I unntakstilfelle kan kommunen etter skriftlig søknad gi tillatelse til kjøring utover § 2 – § 5, dersom søkeren påviser et særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring, og som ikke kan dekkes på annen måte. Før eventuell tillatelse gis, skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum.*

§ 7. *For tillatelse etter § 5, § 5a, § 5b og § 6 kan det settes vilkår, bl.a. om at kjøring skal skje etter angitte traseer. Tillatelsen kan tidsbegrenses. Tillatelsen skal være skriftlig og skal medbringes under transporten. Den skal vises fram på forlangende av politi eller oppsyn. Kommunens vedtak etter § 5, § 5a, § 5b og § 6 kan påklages til statsforvalteren.*

Utover dette har forskriften bestemmelser om vilkår for tillatelse, klagebehandling m.v.

3 Retningslinjer for Steigen kommune

Disse retningslinjene er utarbeidet i henhold til veiledere til lovverket. Det er tatt hensyn til kommunens erfaring angående motorferdsel i utmark i Steigen.

3.1 Søknaden

Det benyttes standardisert søknadskjema

3.2 Generelle bestemmelser

- Gitt kjøretillatelse gjelder kun for inntegnet trasé og angitt formål/tidsrom. All annen kjøring er forbudt.
- Barmarkskjøring med snøskuter er ikke tillatt. Tillatelser til motorferdsel på snødekt mark gitt av kommunen gjelder ikke lenger enn til 1. mai.
- For ferdsel på annens grunn må grunneierens samtykke innhentes før kjøring kan skje. Søker er selv ansvarlig for å innhente grunneiers tillatelse til kjøring.
- Ferdselen skal være så skånsom og hensynsfull som mulig og utføres på en slik måte at den er til minst mulig forstyrrelse for dyreliv, fugleliv og annen virksomhet og ferdsel i området.
- Nattforbud: All kjøring mellom kl. 22.00 og 07.00 er forbudt. Dette gjelder all kjøring tillatt fra kommunen etter søknad.
- Tillatelse skal følge kjøretøyet og fremvises på forlangende av politi eller naturoppsyn.
- Mislighold av dispensasjonen og/eller vilkår satt i den, samt endrede forutsetninger, kan føre til inndragning av dispensasjonen.

3.2.1 Saksbehandling

- Søknader som er mangelfulle eller mangler nødvendig dokumentasjon behandles ikke før de nødvendige opplysninger foreligger. Kurante saker behandles delegert. Saker av prinsipiell betydning behandles av Plan- og ressursutvalget.
- Vedtak om å gi tillatelse skal begrunnes. Når det gjelder begrunnelsens innhold, vises det til forvaltningslovens § 25. Det skal også framkomme av vedtaket hvordan prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 er vurdert.
- Kommunen skal legge vekt på formålet med søknaden, deriblant den samlede belastningen som kjøringen vil ha på naturmiljø og muligheten til å oppleve stillhet og ro i naturen, samt forventet antall tilsvarende søknader.
- Klage på vedtak behandles av Plan- og ressursutvalget. Opprettholdes vedtaket sendes saken over til Statsforvalteren for endelig avgjørelse.

3.3 Motorferdsel på snødekt mark (snøskuter)

3.3.1 Retningslinjer til forskriftens § 5

§ 5. a). - ervervsmessig kjøring for fastboende (leiekjøring).

Det har ikke vært søkt om tillatelser til leieskjøring så langt. Hvis det blir aktuelt (for eksempel i hytteområder) vurderes transportbehov, og regler fastsettes i egen sak. Dette må i tilfelle få betydning for praksis med dispensasjoner i andre saker.

§ 5. b) – transport av funksjonshemmede med snøskuter.

- Funksjonshemmede gis etter søknad tillatelse til kjøring til egne hytter langs fastsatt trase.
- Funksjonshemmede kan etter søknad gis tillatelse til kjøring til andres hytter (besøk) eller til bestemte utfartsmål (gapahuker o.l.) langs fastlagte traseer etter en særlig vurdering av transportbehov, og ulemper for andre interesser. Det gis et begrenset antall turer hvert år. Kjøring skal primært tillates langs (ubrøyta) skogsveier og lignende.

- Utover kjøring til egen hytte skal det føres kjørebok med dato og signatur som skal medbringes og framvises sammen med tillatelse ved kontroll. Overtredelse er å anse som misbruk av dispensasjon. Original kjørebok skal returneres Steigen kommune umiddelbart etter dispensasjonens gyldighetstid.
- Legeerklæring av nyere dato skal legges ved søknader etter forskriftens § 5.b. Legeerklæringen må angi en varig og vesentlig funksjonshemming samt nedsatt forflytningsevne. (Personer som på grunn av alder eller midlertidig sykdom er bevegelseshemmede, går ikke inn under bestemmelsen i § 5 b, men må i tilfelle vurderes etter § 6 i forskriften.)
- Dispensasjon i hht 5. b) kan gis for inntil fire år om gangen.

§ 5.c) – transport til egen hytte som ikke ligger tilknyttet brøytet bilvei

- I hht forskriften kan det innvilges tillatelse for transport av bagasje og utstyr til eier av hytte der hytta ikke ligger ved brøytet bilvei
- Kjøring skal primært kun tillates langs (ubrøyta) skogsveier og lignende.
- Personer kan medtas i forbindelse med transport av bagasje og utstyr til hytter, dersom det er plass sammen med bagasjen. Forutsetningen er at passasjertransporten ikke medfører ekstra kjøring.
- Ved tillatelser til transport av bagasje og utstyr, samt ved, til egen hytte skal slede/kjelke/lastekasse være tilkoblet snøskuter.

- Dispensasjon kan gis til eier og familie i rett oppadstigende/ nedadstigende rekkefølge. Det gis kjøretillatelse for en skuter per hytte og kjøretillatelsen gjelder bare for de personer som har navnet sitt på dispensasjonsdokumentet.
- (Er det behov for ren persontransport, for eksempel på grunn av alder eller helse, må det søkes tillatelse etter § 6 i forskriften. Ved innvilgelse av slike søknader gjelder vilkår tilsvarende de som gjelder under § 5 b).)
- (Søknad om dispensasjon for transport av utstyr til leid hytte, foreningshytter etc behandles etter § 6.)
- Dispensasjon i hht. § 5.c) kan innvilges for inntil fire år av gangen.

§ 5. d) – utmarksnæring

Ingen spesielle retningslinjer

§ 5. e) – transport av ved

- Motorkjøretøy på vinterføre kan nyttes til nødvendig transport av ved fra egen eiendom til fast bopel uten søknad (§ 3. g)
- All annen transport av ved er søknadspliktig og kan gis til transport med snøskuter.
- Hvis vedhentingen medfører ferdsel over annen grunneiers eiendom må samtykke innhentes fra vedkommende.
- Det må søkes om tillatelse hvis veden skal fraktes til annen lagringsplass enn egen fast bopel (bolig).
- Frakt av ved fra andres eiendom er søknadspliktig. Hogsttillatelse fra grunneier skal i slike tilfeller ligge ved søknad.
- Hogstområde og kjøretrase skal tegnes inn som vedlegg til kart.
- Det tillates ikke transport etter § 5.e) fra skjærtorsdag til og med 1. påskedag.

§ 5. f) gruppeturer

Ingen spesielle retningslinjer

3.3.2 Saksbehandling – søknad etter § 5. a–e

Søknader behandles administrativt i henhold til kommunens delegasjonsreglement

3.4 § 6. – annet særlig behov for transport med snøskuter

I særskilte tilfeller kan det innvilges dispensasjon etter forskriftens § 6. Det må foreligge et særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring og som ikke kan dekkes på annen måte før dispensasjon etter forskriftens § 6. innvilges. Det er formålet med selve transporten som er avgjørende. Ved vurdering av behov skal det foretas en skjønnsmessig vurdering der lokale forhold kan vektlegges, men på en slik måte at bestemmelsens strenghet ivaretas.

3.4.1 Retningslinjer til § 6. – annet særlig behov for transport med snøskuter

- Er det behov for ren persontransport til hytter, for eksempel på grunn av alder eller helse, må det søkes tillatelse etter § 6 i forskriften. Ved innvilgelse av slike søknader gjelder normalt vilkår tilsvarende de som gjelder under § 5 b).
- Søknad om dispensasjon for transport av utstyr til leid hytte, foreningshytter etc behandles etter § 6. Ved innvilgelse av slike søknader gjelder normalt vilkår tilsvarende de som gjelder under § 5 b).
- Dispensasjoner etter § 6 gis for en begrenset periode eller ett gitt antall turer. Der det gis tillatelse til et gitt antall turer skal det føres kjørebok med dato og signatur som skal medbringes og framvises sammen med tillatelse ved kontroll. Overtredelse er å anse som misbruk av dispensasjon. Original kjørebok skal returneres Steigen kommune umiddelbart etter dispensasjonens gyldighetstid.

3.4.2 Saksbehandling – søknad etter forskriftens § 6.

Vedtak kan nå delegeres administrativt. I henhold til delegeringsreglementet kan søknader uten prinsipiell betydning behandles delegert. Søknader som vurderes å ha prinsipiell betydning, samt klager på vedtak fremmes for Plan- og ressursutvalget.

3.5 Barmarkskjøring

Terrenggående motorkjøretøyer volder slitasje og skade på terrenget ved at belter og hjul etterlater seg merker og sår i naturen. På grunn av den sterke økningen i barmarkskjøring i mange områder, og de store terrengskadene slik kjøring gir, skal forskriftens § 6 i henhold til statlige veiledere praktiseres enda strengere for barmarkskjøring enn for kjøring på vinterføre. Dispensasjon for barmarkskjøring utover hva som tillates i loven m/forskrifter kan kun tillates i helt spesielle tilfeller etter en konkret vurdering. Den enkelte søknad må sees i sammenheng med forventet antall tilsvarende søknader. Selv om den enkelte tillatelse ikke vil by på vesentlige ulemper, kan en søknad avslås av hensyn til de samlede konsekvenser av å innvilge tilsvarende søknader.

3.5.1 Retningslinjer til § 6. – annet særlig behov for transport på barmark

- Søkeren må påvise et særlig behov og kjøringen må være nødvendig og ha et akseptert nytteformål.
- Behovet må ikke kunne dekkes på annen måte.
- Behovet for transport skal vurderes opp mot mulige skader og ulemper for natur og mennesker knyttet opp til målet om å redusere motorferdsel til et minimum.
- Transport skal fortrinnsvis skje langs traktorveier/kjerreveier.
- Kravet til særlig behov skal vurderes mindre restriktivt på gamle veier, for eksempel i fraflytta grender med tidligere helårsboliger der det er tvil om veien er å regne for utmark. Det samme gjelder på gammel gjengrodd innmark

- Søknad om transport av ved på barmark utenfor opparbeid skogsvei/traktorvei skal vurderes svært restriktivt. Risiko for terrengskader skal vurderes. Kjøring på frossen mark eller med snøskuter kan da være et alternativ.
- Dispensasjoner etter § 6 gis for en begrenset periode eller et gitt antall turer. Der det gis tillatelse til et gitt antall turer skal det føres kjørebok med dato og signatur som skal medbringes og framvises sammen med tillatelse ved kontroll. Overtredelse er å anse som misbruk av dispensasjon. Original kjørebok skal returneres Steigen kommune umiddelbart etter dispensasjonens gyldighetstid.

3.5.2 Saksbehandling – søknad etter forskriftens § 6.

Vedtak kan nå delegeres administrativt. I henhold til delegeringsreglementet kan søknader uten prinsipiell betydning behandles delegert. Delegert behandling gir en mye raskere saksbehandling. Søknader som vurderes å ha prinsipiell betydning, samt klager på vedtak fremmes for Plan- og ressursutvalget.